

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการใช้และความต้องการใช้บริการห้องสมุดของครูและนักเรียนโรงเรียน
คอนเมืองทหารอากาศบำรุง มีวัตถุประสงค์ แนวเหตุผล วิธีดำเนินการวิจัย อภิปราย และ
ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะการใช้บริการของห้องสมุดและการใช้บริการห้องสมุดตลอดจนความ
ต้องการใช้บริการห้องสมุดของครูและนักเรียนโรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบำรุง

แนว เหตุผล

ลักษณะการใช้บริการห้องสมุดของครูและนักเรียนโรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบำรุง
มีความสัมพันธ์กับการจัดบริการของห้องสมุด

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา เป็นครูและนักเรียนโรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบำรุง
ประจำปีการศึกษา 2533 จำนวน 400 คน เป็นครู 100 คน จากครูทั้งหมด 200 คน คิด
เป็นร้อยละ 50.00 ของครูทั้งหมด และนักเรียนที่เป็นสมาชิกห้องสมุด 300 คน จากนักเรียน
ที่เป็นสมาชิกทั้งหมด 2,781 คน คิดเป็นประมาณร้อยละ 10.00 ของนักเรียนที่เป็นสมาชิก
ห้องสมุด กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
ด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 3 ชุด สำหรับเป็นแบบสัมภาษณ์
บรรณารักษ์ 1 ชุด สำหรับครู 1 ชุด และสำหรับนักเรียน 1 ชุด แยกวิเคราะห์ข้อมูลเป็น
2 กลุ่ม คือ กลุ่มครูและนักเรียน สำหรับแบบสัมภาษณ์ครูบรรณารักษ์ ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น

ในการทำแบบสอบถามครูและนักเรียน การเก็บแบบสอบถามใช้วิธีมอบแบบสอบถามให้ครูที่ปรึกษาแจกนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และรับคืนจากครูที่ปรึกษา ส่วนแบบสอบถามของครูผู้วิจัยนำไปแจกและรับคืนด้วยตนเอง ใช้เวลาเก็บข้อมูล 4 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามคืนมา คิดเป็นร้อยละ 100.00

แบบสอบถามประกอบด้วยคำถามแบบปลายเปิด เสนอให้ผู้ตอบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด ผู้ตอบตอบได้โดยเสรี เนื้อหาของแบบสอบถามมีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ก. การใช้บริการห้องสมุด

ข. ระดับการใช้และความต้องการใช้บริการ

ค. การใช้บริการห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีทางสถิติ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครู-อาจารย์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีเพศหญิงร้อยละ 74.00 เพศชายร้อยละ 26.00 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครู-อาจารย์ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีร้อยละ 91.00 รองลงมาวุฒิปริญญาโทร้อยละ 7.00 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นครูปฏิบัติการสอนร้อยละ 88.00 รองลงมาเป็นครูสนับสนุนการสอนร้อยละ 11.00 จำแนกตามอายุราชการพบว่าอายุราชการ 15 ปีขึ้นไปร้อยละ 45.00 รองลงมาอายุราชการ 11-15 ปี ร้อยละ 41.00 จำแนกตามการสอนครู-อาจารย์ส่วนมากทำการสอนร้อยละ 94.00 และมีสอนมากที่สุด สอนสัปดาห์ละ 15-18 คาบร้อยละ 60.67

รองลงมาสอนสัปดาห์ละ 11-14 คาบ ร้อยละ 24.47 สอนสัปดาห์ละมากกว่า 18 คาบ ร้อยละ 12.74 และต่ำกว่า 10 คาบ ร้อยละ 2.13

นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเพศหญิงร้อยละ 56.67 เพศชายร้อยละ 43.33 เมื่อจำแนกตามระดับชั้นเป็นชั้น ม.ต้น เพศชาย ร้อยละ 48.00 เพศหญิงร้อยละ 52.00 ชั้น ม.ปลาย เพศชายร้อยละ 34.00 เพศหญิงร้อยละ 66.00

2. การใช้บริการห้องสมุด

ครู-อาจารย์จำนวนสูงสุด เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ร้อยละ 38.00 ชอบเข้าใช้ช่วงเวลาเช้าก่อนเข้าเรียนร้อยละ 55.00 และช่วงว่างระหว่างชั่วโมงสอน ร้อยละ 32.00 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่ออ่านวารสารและหนังสือพิมพ์ร้อยละ 84.00 อ่านหนังสือตามความสนใจร้อยละ 63.00 และอ่านหนังสือเพื่อใช้ประกอบการสอนร้อยละ 44.00 ใช้วิธีค้นหาหนังสือและวัสดุอื่น ๆ โดยเดินตามชั้นด้วยตนเองร้อยละ 76.00 และถามบรรณารักษ์ร้อยละ 67.00 สิ่งที่น่าสนใจให้มาใช้ห้องสมุดสิ่งแรกคือหนังสือร้อยละ 80.00 รองลงมาคือบริการของห้องสมุดร้อยละ 30.00 นอกจากห้องสมุดโรงเรียนแล้ว ครู-อาจารย์ ยังเข้าใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยร้อยละ 63.00 ห้องสมุดอื่น ๆ ร้อยละ 39.00 ห้องสมุดเคลื่อนที่ในโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนร้อยละ 31.00 ซึ่งมีระดับการใช้อยู่ในระดับน้อย

นักเรียนจำนวนสูงสุด เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ร้อยละ 43.33 และชอบเข้าใช้เวลาเย็นหลังเลิกเรียนร้อยละ 56.67 ช่วงเวลาพักกลางวันร้อยละ 34.33 รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดด้วยตนเองร้อยละ 62.00 และจากคำแนะนำร้อยละ 59.33 มีวัตถุประสงค์เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อยืม-คืนหนังสือร้อยละ 66.33 เพื่อเขียนรายงานร้อยละ 65.00 และเพื่ออ่านหนังสือประกอบการเรียนการสอนร้อยละ 48.67 ใช้วิธีค้นหาหนังสือโดยวิธีเดินค้นหาตามชั้นร้อยละ 76.00 และถามเพื่อนร้อยละ 40.33 สิ่งที่น่าสนใจให้มาใช้

ห้องสมุดสิ่งแรกคืองานक्रमอบหมายให้ทำร้อยละ 73.67 นอกจากห้องสมุดโรงเรียนแล้วยัง
 เข้าใช้ห้องสมุดอื่น ๆ บ้าง ได้แก่ ห้องสมุดหมวดวิชาร้อยละ 73.34 ห้องสมุดเคลื่อนที่ใน
 โรงเรียนร้อยละ 68.33 ห้องสมุดอื่น ๆ ร้อยละ 66.67 และห้องสมุดประชาชนร้อยละ
 54.00 ซึ่งมีระดับการใช้อยู่ในระดับน้อย ยกเว้นห้องสมุดเคลื่อนที่ในโรงเรียนมีระดับการ
 ใช้ปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบการให้บริการห้องสมุดของครู-อาจารย์และนักเรียน พบว่าทั้ง
 ครู-อาจารย์และนักเรียนส่วนใหญ่ใช้บริการห้องสมุดเหมือนกันในเรื่องจำนวนครั้งในการ
 เข้าห้องสมุดต่อสัปดาห์ โดยทั้งครู-อาจารย์และนักเรียนส่วนใหญ่เข้าใช้สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
 เหมือนกัน แต่จำนวนนักเรียนที่เข้าใช้ในชวงเวลาดังกล่าวมากกว่าครู-อาจารย์ (นักเรียน
 ร้อยละ 43.33 ครู-อาจารย์ร้อยละ 38.00 และใช้วิธีค้นหาหนังสือเหมือนกันคือ ครู-อาจารย์
 และนักเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีค้นหาตามชั้นด้วยตนเองร้อยละ 76.00 (ครู-อาจารย์ ร้อยละ
 76.00 นักเรียนร้อยละ 76.00) ถ้าไม่ใช้วิธีนี้ ครู-อาจารย์จะใช้ตามบรรณารักษ์ (ร้อยละ
 67.00) แต่นักเรียนใช้วิธีตามเพื่อน (ร้อยละ 40.33)

การให้บริการที่แตกต่างกันของครู-อาจารย์และนักเรียนส่วนใหญ่ได้แก่ วัตถุประสงค์
 ในการเข้าใช้ห้องสมุด โดยครู-อาจารย์ จะเข้าใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านวารสารและหนังสือพิมพ์
 อ่านหนังสือตามความสนใจ และอ่านหนังสือประกอบการสอนตามลำดับ แต่นักเรียนเข้าใช้
 ห้องสมุดเพื่อยืม-คืนหนังสือเขียนรายงาน และอ่านหนังสือประกอบการเรียนตามลำดับ สิ่งสนใจ
 ของครู-อาจารย์และนักเรียนที่ต่างกัน ได้แก่ ครู-อาจารย์มีหนังสือเป็นสิ่งสนใจ (ร้อยละ 80.00)
 แต่นักเรียนมีงานที่क्रमอบหมายเป็นสิ่งสนใจ (ร้อยละ 73.67) นอกจากนี้ครู-อาจารย์ยังใช้
 บริการห้องสมุดอื่น ๆ นอกเหนือจากห้องสมุดโรงเรียนน้อยกว่านักเรียน

3. ระดับการใช้และความต้องการใช้บริการห้องสมุด

ครูอาจารย์เข้าใช้บริการห้องสมุดจำนวนสูงสุดในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.53 -
 2.99) ได้แก่ บริการยืม-คืน รองลงมาบริการให้อ่าน บริการห้องสมุดหมวดวิชา และ

บริการห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ส่วนบริการอื่น ๆ ใช้ในระดับน้อย ต้องการใช้บริการห้องสมุดในระดับมาก ($\bar{X}= 3.59-3.63$) ได้แก่บริการยืม-คืน บริการให้อ่าน และบริการห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ส่วนบริการอื่น ๆ ต้องการในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.98-3.49$) ได้แก่บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ บริการถ่ายเอกสาร บริการสนับสนุนการเรียนการสอนและส่งเสริมการอ่าน และบริการโสตทัศนวัสดุ เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบระดับการใช้และความต้องการใช้บริการห้องสมุดของครู-อาจารย์ ส่วนมากมีการใช้บริการห้องสมุดต่ำกว่าความต้องการใช้บริการห้องสมุด เช่น มีระดับการใช้บริการอยู่ในระดับน้อย แต่มีความต้องการใช้บริการในระดับปานกลางยกเว้นบริการให้อ่าน บริการยืม-คืน บริการห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ที่ครู-อาจารย์ใช้ในระดับปานกลาง แต่มีความต้องการใช้ในระดับมาก

กิจกรรมที่ครู-อาจารย์เข้าร่วมส่วนมากอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}= 1.73-2.37$) มีเพียงกิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุดเท่านั้นที่เข้าร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.50$) ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.73-3.35$) เป็นส่วนมาก ได้แก่ กิจกรรมแนะนำหนังสือ การจัดนิทรรศการ และการสนทนาเรื่องหนังสือ เป็นต้น ยกเว้นกิจกรรมเล่านิทานมีความต้องการน้อย และไม่มีกิจกรรมใดต้องการในระดับมาก

เมื่อเปรียบเทียบการเข้าร่วมกิจกรรมและความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดของครู-อาจารย์ ส่วนมากมีความต้องการสูงกว่าการเข้าร่วมกิจกรรม ยกเว้น กิจกรรมเล่านิทาน ที่มีระดับการเข้าร่วม และความต้องการเท่ากันในระดับน้อย

นักเรียนจำนวนสูงสุดเข้าใช้บริการห้องสมุดในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.60-3.09$) ได้แก่บริการยืม-คืน บริการให้อ่าน บริการห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน บริการถ่ายเอกสาร และบริการห้องสมุดหมวดวิชา ต้องการใช้บริการห้องสมุดในระดับมาก ($\bar{X}= 3.70 - 3.84$)ได้ บริการยืม-คืน บริการสนับสนุนการเรียนการสอนและส่งเสริมการอ่าน บริการห้องสมุด

เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และบริการให้อ่าน ส่วนบริการอื่น ๆ มีความต้องการในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.97-3.49$) เช่นบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการห้องสมุดหมวดวิชา และบริการโสตทัศนวัสดุ เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบระดับการใช้และความต้องการใช้บริการห้องสมุด นักเรียนส่วนมากมีระดับการใช้ต่ำกว่าระดับความต้องการใช้บริการห้องสมุด เช่นเดียวกับครู บริการที่มีความแตกต่างกันมากได้แก่ บริการสนับสนุนการเรียนการสอนและส่งเสริมการอ่าน ที่นักเรียนมีความต้องการในระดับมาก ($\bar{X}= 3.75$) แต่ใช้บริการในระดับน้อย ($\bar{X}= 2.40$) นอกจากนี้มีระดับการใช้และความต้องการใช้ตรงกันคือ บริการห้องสมุดหมวดวิชาใช้ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.60-3.98$) และต้องการในระดับปานกลาง

กิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.54-3.25$) ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน เช่นประกวดการอ่าน ประกวดวาดภาพ ประกวดเรียงความ และกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น สืบาคำที่ห้องสมุด จัดนิทรรศการ และทายปัญหา ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดในระดับมาก ($\bar{X}= 3.54$) คือกิจกรรมประกวดวาดภาพ ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ต้องการเข้าร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.90-3.46$) เช่นกิจกรรมสืบาคำที่ห้องสมุด แนะนำหนังสือ และจัดนิทรรศการ เป็นต้น ส่วนกิจกรรมที่ต้องการเข้าร่วมในระดับน้อย ($\bar{X}= 2.10-2.46$) คือ ประกวดการอ่าน และประกวดเรียงความ

การเข้าร่วมกิจกรรมและความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนส่วนมากมีระดับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าการเข้าร่วมกิจกรรม ยกเว้นกิจกรรมประกวดเรียงความ ประกวดการอ่านที่ต้องการ เข้าร่วมกิจกรรมต่ำกว่าการ เข้าร่วมกิจกรรม

เมื่อเปรียบเทียบการใช้บริการห้องสมุดของครู-อาจารย์และนักเรียน (ตารางที่ 19) พบว่าส่วนมากใช้บริการในระดับน้อย บริการที่ใช้เหมือนกันสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.53 - 3.09$) คือบริการยืม-คืน บริการให้อ่าน บริการห้องสมุดหมวดวิชา และบริการห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ใช้บริการห้องสมุดเหมือนกันในระดับน้อย ($\bar{X}= 1.68-2.40$) ได้แก่

บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการหนังสือจอง เป็นต้น บริการที่ใช้แตกต่างกันคือบริการถ่ายเอกสารและบริการโสตทัศนวัสดุ ซึ่งค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของนักเรียนจะสูงกว่าของครู-อาจารย์ ทุกบริการที่มีระดับการใช้เหมือนกัน

ส่วนกิจกรรมที่ครู-อาจารย์และนักเรียนใช้เหมือนกันในระดับปานกลางคือ สืบค้นหาห้องสมุด และกิจกรรมที่เหมือนกันในระดับน้อย (\bar{X} = 1.73-2.44) คือกิจกรรมแนะนำการใช้ห้องสมุด เล่านิทาน เล่าเรื่องหนังสือ แนะนำหนังสือ สนทนาเรื่องหนังสือ และหยุดทุกอย่างเพื่ออ่าน กิจกรรมที่ใช้ต่างกันคือ ครู-อาจารย์ใช้ในระดับน้อยและนักเรียนใช้ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดนิทรรศการ ทายปัญหา ประกวดเรียงความ ประกวดการอ่าน และประกวดวาดภาพ ซึ่งค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของนักเรียนจะสูงกว่าครู-อาจารย์ในกิจกรรมที่เข้าร่วมเหมือนกัน ยกเว้นกิจกรรมหยุดทุกอย่างเพื่ออ่าน

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการห้องสมุดของครู-อาจารย์และนักเรียน พบว่ามีความต้องการเหมือนกันในระดับมาก (\bar{X} = 3.59-3.84) ได้แก่บริการยืม-คืน บริการให้อ่าน และบริการห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และต้องการเหมือนกันในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.98-3.49) ได้แก่ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการห้องสมุดเคลื่อนที่เป็นต้น ส่วนบริการที่แตกต่างกัน คือ บริการถ่ายเอกสาร และบริการห้องสมุดหมวดวิชา ครู-อาจารย์ต้องการปานกลาง แต่เด็กเรียนต้องการมาก

กิจกรรมที่ครู-อาจารย์และนักเรียนมีความต้องการเหมือนกันในระดับปานกลางคือ กิจกรรมแนะนำการใช้ห้องสมุด กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ส่วนกิจกรรมที่ต้องการต่างกันคือ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน

จึงอาจสรุปได้ว่าระดับการใช้และความต้องการใช้บริการห้องสมุดของครู-อาจารย์และนักเรียนส่วนมากเหมือนกัน กล่าวคือ มีระดับความต้องการสูงกว่าระดับการใช้

4. การใช้บริการห้องสมุด เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

ขั้นตอนการใช้บริการห้องสมุด เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ ส่วนมากมีการใช้ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.69-3.24) ยกเว้นขั้นตอนที่ครูบรรณารักษ์และครูหมวดวิชาวางแผนร่วมกันใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน การนำหนังสือจากห้องสมุดไปใช้ในห้องเรียน การนำนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดหมวดวิชา การเก็บสถิติการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน การใช้โสตทัศนวัสดุ และการจัดเตรียมหนังสือและโสตทัศนวัสดุให้นักเรียน ซึ่งมีการใช้ในระดับน้อย (\bar{X} = 2.17-2.50)

นักเรียนใช้บริการห้องสมุด เพื่อสนับสนุนการเรียนของตนสูงสุดในระดับมาก (\bar{X} = 3.54-3.74) ในกิจกรรมการเรียนที่นักเรียนต้องทำในห้องสมุดส่วนมากนักเรียนจะเข้ามาทำรายงานและค้นคว้าในเรื่องที่ครูกำหนด ทั้งนี้ นักเรียนต้องค้นหาหนังสือเอง และกิจกรรมที่อยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 2.30-2.39) คือการแนะนำวิธีค้นคว้า การนำหนังสือไปใช้ในชั้นเรียน และการใช้โสตทัศนวัสดุประกอบการเรียน

จึงอาจสรุปได้ว่ามีการใช้บริการห้องสมุด เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในระดับปานกลางยังขาดการประสานงานระหว่างครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ ยังต้องปรับปรุงในการจัดเตรียมสื่อการแนะนำการค้นคว้าการใช้ห้องสมุดหมวดวิชา การนำหนังสือไปใช้นอกห้องสมุด และการเก็บสถิติ

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการ ดังนี้

บรรยากาศห้องสมุด พบว่าครู-อาจารย์และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกัน ว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.52-3.30) ตามลำดับ คือ การถ่ายเทอากาศ แสงสว่างภายใน การตกแต่งภายใน ความสะอาด ที่ตั้งอาคารสถานที่ และขนาดของพื้นที่

ระเบียบการใช้ห้องสมุด ครู-อาจารย์และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.72-3.43) คือ เวลาเปิด-ปิด เวลาให้บริการยืม-คืน จำนวนเวลาที่ให้ยืม และจำนวนวัสดุสารนิเทศ

วัสดุครุภัณฑ์

- สิ่งตีพิมพ์ ครูอาจารย์และนักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.54-3.42$) ตามลำดับคือ วารสารวิชาการ น.ส.พ. หนังสือบันเทิงคดี หนังสือแบบเรียน-คู่มือ หนังสืออ้างอิง วารสารทั่วไป หนังสือสารคดี จุลสาร วารสารสำหรับเด็ก และกฤตภาค

- โสตทัศนวัสดุ ครู-อาจารย์และนักเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับน้อย คือ แถบเสียง (เทป) และเกม ที่มีความเห็นแตกต่างกันเรื่องแผ่นภาพนิ่ง (สไลด์) ครู-อาจารย์เห็นว่าเหมาะสมปานกลาง แต่นักเรียนเห็นว่ามีความเหมาะสมน้อย

- ครุภัณฑ์ ครู-อาจารย์และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.37-2.65$) ตามลำดับคือ โต๊ะ-เก้าอี้ ชั้นหนังสือ ที่วางหนังสือพิมพ์ ตู้บัตรรายการ ป้ายนิเทศ ตู้เก็บจุลสารกฤตภาค ชั้นวารสาร ส่วนที่แตกต่างกันคือมีแสดงหนังสือใหม่ ครูมีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง นักเรียนเห็นว่าเหมาะสมน้อย

การเลือกและการจัดหา ครู-อาจารย์และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.14-2.97$) ตามลำดับดังนี้ เนื้อหาตรงกับความต้องการ จำนวนครั้งในการจัดหา เนื้อหาทันสมัย และวิธีการจัดหา

บุคลากรห้องสมุด ครู-อาจารย์และนักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสมปานกลาง ($\bar{X}= 3.09-2.86$) คือ จำนวนบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่กับการให้บริการ ส่วนที่แตกต่างกันคือ การมีมนุษยสัมพันธ์ ครูเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง แต่นักเรียนเห็นว่าเหมาะสมน้อย

บริการอื่น ๆ ที่ต้องการให้ห้องสมุดจัดทำพอสรุปได้ดังนี้ ขยายพื้นที่ห้องสมุดให้กว้างกว่าเดิม ควรติดเครื่องปรับอากาศ มีตู้น้ำเย็นไว้บริการ ขยายเวลาบริการเพิ่มขึ้น และเพิ่มจำนวนวัสดุที่ให้ยืม ควรมีหนังสือความรู้วิชาการต่าง ๆ ให้มากกว่าเดิม หนังสือต้องมีเนื้อหาใหม่ ๆ จัดเรียงให้เป็นระเบียบสะดวกแก่การค้นหา มีหนังสือสำหรับเด็กบ้าง และมีอุปกรณ์เกมฝึกสมองควรเพิ่มขึ้นจากเดิม เพิ่มที่นั่งอ่านหนังสือให้มากขึ้น เลือกซื้อหนังสือ

ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์ให้มากกว่าเดิม ปรับปรุงราคา ค่าถ่าย เอกสารให้ถูกลง มีชั่วโมงให้เด็กเข้าใช้ห้องสมุดพร้อมทั้งสอนวิธีใช้ห้องสมุด และ ประชาสัมพันธ์หนังสือที่น่าอ่านให้มากขึ้น

อภิปรายผล

1. การใช้บริการห้องสมุด

1.1 การใช้บริการห้องสมุดของครู-อาจารย์

ผลการวิจัย พบว่า ครู-อาจารย์ เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มากที่สุด ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ครุณี ทาควงตา (2529) ที่พบว่า ครู-อาจารย์ มีความถี่ ในการใช้ห้องสมุดไม่แน่นอนแล้วแต่โอกาสเพราะห้องสมุดอยู่ไกลเดินทางไปใช้สะดวก จึงมีผล ต่อการเข้าใช้ แต่โรงเรียนคอน เมืองทหารอากาศบำรุงมีอาคาร เรียนอยู่ห่างกันทำให้ครู เดินทางไปใช้ไม่สะดวก จึงเป็นผลให้เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มากที่สุด ซึ่งเป็นความถี่ ค่อนข้างต่ำ ถ้าพิจารณาความถี่ในการเข้าใช้ควบคู่กับการใช้บริการห้องสมุดจะพบว่า ครู-อาจารย์ ใช้ห้องสมุดหมวดวิชา เป็นจำนวนสูงสุดในระดับปานกลาง แสดงว่า ครู-อาจารย์ ยังเข้าใช้ ห้องสมุดอื่นนอกจากห้องสมุดโรงเรียนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จึงเป็นไปได้ว่า ครู-อาจารย์ เข้าห้องสมุดโรงเรียน เมื่อไม่มีหนังสือใช้ประกอบการสอนในห้องสมุดหมวดวิชา หรือเมื่อต้องการ ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของข่าวสารจากวารสารและหนังสือพิมพ์

ดังนั้น การเก็บสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดควรจะได้มีการเก็บสถิติรวมของห้องสมุด- โรงเรียนและห้องสมุดหมวดวิชาด้วย และครูบรรณารักษ์ควรประสานกับหมวดวิชาที่จะให้บริการ ห้องสมุดหมวดวิชาดีขึ้น มีวัสดุสารนิเทศเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ ใช้แหล่งวิทยาการ ที่ใกล้ตัวเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และตรงกับความต้องการของครู-อาจารย์ ที่ต้องการให้ บริการเพิ่มขึ้น และเพิ่มสิ่งพิมพ์ให้มากขึ้น

ช่วงเวลาที่ครู-อาจารย์ เข้าใช้ห้องสมุดมากที่สุดคือช่วง เช้าก่อนเข้าเรียน รองลงมา คือช่วงว่างระหว่างชั่วโมงสอน เพราะห้องสมุดอยู่ใกล้กับห้องธุรการ ซึ่งครู-อาจารย์ จะต้องไป

ลงชื่อและเวลาทำงาน และเป็นโอกาสที่ครูใช้ห้องสมุดเป็นที่อ่านหนังสือพิมพ์และวารสาร ซึ่ง ครู-อาจารย์นิยมอ่านมากที่สุด เพื่อรอเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้า และพบสังสรรค์เพื่อนครูด้วยกัน ส่วนในช่วงว่างระหว่างชั่วโมงสอนเข้าห้องสมุดเพราะต้องการค้นคว้า เพื่อการสอนและเตรียมติดต่อบรรณารักษ์เพื่อนำนักเรียนมาใช้ห้องสมุด เป็นกลุ่ม

วัตถุประสงค์ที่ ครู-อาจารย์ เข้าใช้ห้องสมุดคือเพื่อการอ่านวารสารและหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาอ่านหนังสือตามความสนใจ และอ่านเพื่อใช้ประกอบการสอน เพราะอาชีพของครูจำเป็นต้องอ่านหนังสือต่าง ๆ ให้มาก เพื่อจะได้ทันโลกทันเหตุการณ์ แล้วนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้แก่นักเรียน พร้อมทั้งปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมศรี เจตระการ (2525) ที่พบว่า ครูผู้สอนมีจุดประสงค์อ่านหนังสือพิมพ์ เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางและนำไปประยุกต์ให้เข้ากับบทเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ครุณี ทาควงตา (2529) ที่พบว่าครูเข้าใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือพิมพ์ในห้องสมุด เพื่อให้ความรู้ก้าวหน้าและทันสมัยตลอดเวลา

ด้านการค้นหาหนังสือและวัสดุอื่น ๆ ในห้องสมุดของ ครู-อาจารย์ โดยค้นหาตามชั้นด้วยตนเอง รองลงมาตามบรรณารักษ์ เป็นเพราะหนังสือในห้องสมุดมีน้อย และถ้าหาไม่พบจะอาศัยความคุ้นเคยตามจากบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ แตกต่างจากงานวิจัยของ ครุณี ทาควงตา ใช้วิธีตามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ รองลงมาใช้วิธีค้นหาตามชั้นหนังสือด้วยตนเอง อาจเป็นเพราะผู้ใช้มีประสบการณ์ใช้ห้องสมุดน้อย บัณฑิตรายการไม่เป็นปัจจุบัน

สิ่งจูงใจให้ครู-อาจารย์ มาใช้ห้องสมุดมากที่สุดคือ หนังสือ รองลงมาคือ บริการของห้องสมุด ห้องสมุดพยายามจัดหาหนังสือให้ตรงกับความต้องการ และจัดบริการต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกและจูงใจให้ผู้ใช้เข้าห้องสมุดมากขึ้น และยังเปิดโอกาสให้ผู้ใช้เสนอสิ่งที่ตนต้องการได้

บริการห้องสมุดที่ใช้สูงสุดเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ บริการยืม-คืน บริการให้อ่าน บริการห้องสมุดหมวดวิชาและบริการห้องสมุด เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน บริการอื่น ๆ อยู่ใน

ระดับน้อย กิจกรรมห้องสมุดที่ใช้ในระดับปานกลาง คือ สัปดาห์ห้องสมุด ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ใช้ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ครูณี ทาดวงตา ที่พบว่า ครู-อาจารย์พอใจ บริการ และกิจกรรมห้องสมุดในระดับปานกลางและน้อย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้บริการห้องสมุดของครู-อาจารย์ แสดงให้เห็นว่า ครูบรรณารักษ์ควรขยายเวลาให้บริการห้องสมุดในช่วงเช้าให้มากขึ้น มอกรับวารสาร และ หนังสือพิมพ์ ตลอดจนสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะสิ่งจูงใจให้ครู-อาจารย์ มาใช้ห้องสมุด มากที่สุดคือหนังสือ รองลงมาคือบริการของห้องสมุด ควรทำบัตรรายการให้เป็นปัจจุบัน และควรมีการแนะนำการใช้บัตรรายการ ทั้งนี้เพราะวิธีการค้นหาหนังสือของครู-อาจารย์ จะเป็นตัวอย่างในการค้นหาหนังสือของนักเรียนด้วย

1.2 การใช้บริการห้องสมุดของนักเรียน

นักเรียนส่วนมากเข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และเข้าใช้ห้องสมุด ในช่วงเวลาเย็นหลังเลิกเรียน และช่วงพักกลางวันตามลำดับ ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ศศิวิมล ชัยวีระไทย (2528) และเทัญแข พุ่มศิริ (2531) ที่พบว่า นักเรียนเข้าใช้สัปดาห์ละหลายครั้ง และเข้าใช้ช่วงว่างระหว่างชั่วโมงเรียน ทั้งนี้เพราะห้องสมุดอยู่ห่างจากอาคารเรียนและ โรงเรียนจัดการวางให้นักเรียนเรียนตลอดวัน หลักสูตรการเรียนไม่อำนวยให้นักเรียนมีชั่วโมงว่างเรียน ซึ่งผลการวิจัยนี้อาจเปลี่ยนแปลงเมื่อนักเรียนใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง ซึ่งเปิดโอกาส ให้นักเรียนมีความกิจกรรมอิสระ สัปดาห์ละ 2 คาบ

นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดหมวดวิชาถึงร้อยละ 73.34 และใช้ห้องสมุด เลื่อนที่ในโรงเรียน ร้อยละ 68.33 ซึ่งประกอบด้วยช่วงเวลาที่นักเรียนชอบเข้าใช้ห้องสมุด ช่วงเย็นและพักกลางวัน อาจเกิดจากห้องสมุดโรงเรียนไม่มีพื้นที่เพียงพอกับการให้บริการ นักเรียนไม่ได้รับความสะดวก ครูบรรณารักษ์ควรจัดหาหนังสือในห้องสมุดหมวดวิชาเพิ่มขึ้น และจัดทำห้องสมุดเคลื่อนที่เพิ่มขึ้น โดยให้มีเนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจของ นักเรียน อันเป็นการแบ่งเบาภาระการให้บริการในห้องสมุดโรงเรียน ขยายบริการไปยัง

บริเวณต่าง ๆ ในห้องสมุดด้วย

การค้นหานิตยสารในห้องสมุดนักเรียนจำนวนมากเดินทางนิตยสารบนชั้นด้วยตนเอง ร้อยละ 76.00 และเรียนรู้วิธีใช้ห้องสมุดด้วยตนเองร้อยละ 62.00 และเรียนรู้จาก คาบแนะแนวร้อยละ 59.33 แสดงว่าการใช้คาบแนะแนวสอนการใช้ห้องสมุดเป็นสิ่งสำคัญ ในการใช้ห้องสมุดอย่างถูกวิธี แต่นักเรียนไม่ได้้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติ จึงควรฝึกนักเรียน ให้ปฏิบัติตามที่เรียนมาเพิ่มขึ้น ครู-อาจารย์ควรทำเป็นตัวอย่าง และควรปรับปรุงคู่มือการใช้ ห้องสมุด ตลอดจนให้คำแนะนำนักเรียนเพิ่มขึ้น ไม่ปล่อยให้เด็กเรียนเดินทางตามชั้นจน เป็นนิสัย

จากข้อเสนอความคิดเห็นของนักเรียน พบว่าต้องการให้ขยายเวลาบริการให้มากกว่าเดิม เพราะเวลาบริการเดิมน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตพร ซึ่งธาดา (2531) สมชัย ยุธิธรรม (2514) และวิชัย รักษกุล (2515) ที่พบปัญหาว่าเวลาเข้าใช้ห้องสมุดมี น้อยเพราะนักเรียนต้องเรียน จึงควรคำนึงถึง เวลาและกลุ่มผู้ใช้ด้วย กล่าวคือไม่ควรจัดบริการ ที่นักเรียนใช้มากในช่วงเช้าแต่ควรจัดในช่วงพักและตอนเย็น นอกจากนี้การที่นักเรียนเข้าใช้ ในตอนเย็นและพักกลางวันส่วนมากจะใช้บริการยืม-คืน อาจเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ให้บริการ สีน้อย เวลาที่โรงเรียนกำหนดให้ยืม-คืน (7.00-8.30, 11.00-13.00, 16.00-17.00 น) ไม่ตรงกับเวลาที่นักเรียนมีเวลาเข้าห้องสมุด ซึ่งเห็นได้จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ให้ข้อมูลว่า นักเรียนจะใช้บริการมากช่วงเวลา 11.40-12.50 น. และ เวลา 15.00-15.00 น. ดังนั้น นำที่จะให้บริการยืม-คืน ในตอนเย็น เวลา 15.00-17.00 น. ดังนั้นนำที่จะให้บริการยืม-คืน ในตอนเย็นเป็น 15.00-17.00 น. ซึ่งจะเพิ่มเวลาให้บริการกับนักเรียนถึง 1 ชั่วโมง นักเรียนจะได้กลับบ้านเร็วขึ้นไม่ต้องรออยู่ในห้องสมุดนาน และควรเพิ่มเจ้าหน้าที่สำหรับให้ บริการมากขึ้น ซึ่งอาจใช้นักเรียนช่วยงานห้องสมุดในช่วงดังกล่าว

การเข้าใช้ห้องสมุดอื่น ๆ ทั้ง ครู-อาจารย์และนักเรียนใช้ห้องสมุดหมวดวิชาจำนวน สูงสุด (ครูร้อยละ 63.00 นักเรียนร้อยละ 53.18) ห้องสมุดหมวดวิชาจึงควรได้รับการ เอาใจใส่ดูแลเพิ่มขึ้น ส่วนห้องสมุดเคลื่อนที่ซึ่งนักเรียนใช้มากกว่าครู-อาจารย์นั้น ตรงตาม

จุดประสงค์ของการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ซึ่งมุ่งขยายบริการให้นักเรียน และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมากกว่าครู

2. ระดับการใช้และความต้องการใช้บริการห้องสมุด

ครูอาจารย์และนักเรียนส่วนมากจะมีระดับการใช้ต่ำกว่าระดับความต้องการ

1 ระดับ บริการที่ครู-อาจารย์ และนักเรียนต้องการใช้ในระดับมากคือ บริการยืม-คืน บริการให้อ่าน และบริการห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

สาเหตุที่ทำให้ระดับการใช้ต่ำกว่าระดับความต้องการนั้นอาจเป็นเพราะบรรณารักษ์ขาดการประชาสัมพันธ์ การบริการไม่ดีพอที่จะจูงใจให้เข้าใช้บริการได้มาก ประกอบกับเวลาในการเรียนการสอนไม่เปิดโอกาสให้เข้ามาใช้ห้องสมุดได้มาก ซึ่งเป็นสาเหตุที่พบจากงานวิจัยของวิชัย รุกฤตล (2528) ที่ว่า ควรจัดบริการและกิจกรรมให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกมากที่สุด และงานวิจัยของ Mayer (1957) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของห้องสมุดพบว่า บรรณารักษ์ควรจัดบริการและกิจกรรมและช่วยเหลือให้นักเรียนใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องจะทำให้ นักเรียน เข้าใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้การแก้ปัญหาให้ผู้ใช้บริการมีระดับการใช้และระดับความต้องการ เท่ากัน อาจทำได้โดยให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุดที่ ครู-อาจารย์ มีระดับการใช้และระดับความต้องการ เท่ากัน เพราะส่วนมากกิจกรรมนี้จะเป็นกิจกรรมที่ทำเป็นโครงการแม่ข่าย โดยขอความร่วมมือจากครูในหมวดวิชาต่าง ๆ เป็นกรรมการดำเนินงาน

ครู-อาจารย์ และนักเรียนใช้บริการห้องสมุดส่วนมากในระดับน้อย

(\bar{X} = 1.68-2.43) มีบริการที่ใช้เหมือนกันสูงสุดในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.53-3.09)

4 บริการคือ บริการยืม-คืน บริการให้อ่าน บริการห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และบริการห้องสมุดหมวดวิชา ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนมากเข้าร่วมในระดับน้อย เมื่อพิจารณาความต้องการใช้บริการห้องสมุดพบว่ามีความต้องการในระดับมาก และมี

ข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงบริการต่าง ๆ ให้ดีกว่าเดิม เช่น บริการให้อ่าน ต้องการมากและ
เสนอแนะให้จัดหาหนังสือเพิ่มขึ้น มีเนื้อหาตรงกับความต้องการ ซึ่งค่าก็มีความต้องการใช้
สูงกว่าระดับการใช้ แสดงว่าการจัดบริการให้ยังไม่เหมาะสมพอจึงทำให้การเข้าใช้อยู่ใน
ระดับน้อย อันอาจมีสาเหตุมาจากการงบประมาณ ขาดบุคลากรของห้องสมุด

บริการที่มีระดับความต้องการต่างกัน ระดับการใช้ถึง 2 ระดับคือ

บริการสนับสนุนการเรียนการสอน และส่งเสริมการอ่านซึ่งนักเรียนต้องการใช้มาก แต่
เข้าใช้น้อย ซึ่งจะพบว่ามีสาเหตุมาจากครูบรรณารักษ์ไม่ได้แนะนำการศึกษาค้นคว้า ขาด
การวางแผนร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการประสานงาน
และวางแผนร่วมกันจัดทำเป็นโครงการให้ชัดเจน เช่นเดียวกับกิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด เพื่อให้
เกิดความตระหนักร่วมกันกับการดำเนินงาน

3. ความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดบริการ

ครู-อาจารย์และนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมใน
บริการด้านต่าง ๆ ดังนี้

บรรยากาศของห้องสมุด ครู-อาจารย์และนักเรียนเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง
ซึ่งแสดงว่าการถ่ายเทอากาศ แสงสว่างภายใน การตกแต่ง ความสะอาด ขนาดของพื้นที่
และที่ตั้งยังไม่ดี อาคารห้องสมุดอยู่ห่างจากอาคารเรียน พื้นที่คับแคบ และการจัดห้องสมุด
ยังไม่ดึงดูดให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพันธุทิพา หลาบเลิศมูญ และ
เพ็ญแข พุ่มศิริ ที่พบว่า ห้องสมุดคับแคบและอากาศร้อนอบอ้าว ที่นั่งอ่านหนังสือมีน้อย
จากข้อมูลที่ครู-อาจารย์และนักเรียน เสนอความคิดเห็นว่าให้ห้องสมุดขยายพื้นที่ให้กว้างกว่าเดิม
ติดเครื่องปรับอากาศและมีตู้น้ำเย็นไว้ในห้องสมุดจะดึงดูดให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้มาก

ระเบียบการใช้ห้องสมุด ครู-อาจารย์และนักเรียนแสดงความคิดเห็น เหมาะสม
ในระดับปานกลาง เนื่องจากเวลาเปิดให้บริการเข้าใช้และยืม-คืน มีน้อยสอดคล้องกับงานวิจัย
ของ วิชัย รัชกุล (2528) พบว่าเวลาบริการเข้า-ยืม สั้นมาก นักเรียนต้องเรียนทั้งวัน

จำนวนวันให้ยืมและจำนวนหนังสือที่ให้ยืมก็น้อยต้องปรับปรุงระเบียบการใช้ห้องสมุดให้ดีกว่าเดิม ตามที่ผู้ใช้ เสนอมาคือให้ขยายเวลา ยืม-คืน จำนวนวันที่ให้ยืมและเพิ่มจำนวนหนังสือหรือวัสดุ ที่ให้ยืม

วัสดุครุภัณฑ์ ครู-อาจารย์และนักเรียน แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับสิ่งตีพิมพ์ ว่าเหมาะสมปานกลาง ซึ่งหมายถึงหนังสือ วารสาร และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ยังมีน้อยไม่ตรงกับ ความต้องการของผู้ใช้ การจัดเก็บยังไม่เป็นระเบียบทำให้ค้นหายาก ต้องการให้มีหนังสือ วิชาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตพร ชังธาดา สมช้อย ยุติธรรม เฉลิมศรี เจริญการ และ เพ็ญแข พุ่มศิริ

การเลือกและการจัดหาหนังสือและวัสดุต่าง ๆ ครู-อาจารย์และนักเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง จึงควรให้ครู-อาจารย์และนักเรียน มีโอกาสเสนอรายชื่อหนังสือให้มากขึ้น และบรรณารักษ์ต้องศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอน ให้มากขึ้น เพื่อหนังสือในห้องสมุดจะได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และส่งเสริมการเรียน การสอน เพิ่มขึ้น

บุคลากรห้องสมุด ครู-อาจารย์และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า เหมาะสมปานกลาง คือจำนวนบรรณารักษ์ ส่วนที่เห็นว่าเหมาะสมน้อยคือการมีมนุษยสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตพร ชังธาดา ที่พบว่า บรรณารักษ์ทำงานหนักเกินไป บุคลากร ห้องสมุดมีจำนวนน้อย ทำงานมาก จึงให้บริการไม่ทันใจผู้ใช้และอาจเป็นเพราะงานมาก ทำให้เหน็ดเหนื่อยไม่อึดอ้าน ควรจะเพิ่มจำนวนบรรณารักษ์ให้มากขึ้น และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ เพ็ญแข พุ่มศิริ พบว่า นักเรียนไม่ใช้ห้องสมุดเพราะไม่ได้รับความสะดวก จากการให้บริการ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนว เหตุผลที่ตั้งไว้คือลักษณะการใช้บริการห้องสมุด ของครูและนักเรียนโรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง มีความสัมพันธ์กับการจัดบริการ

กล่าวคือ ครู-อาจารย์และนักเรียนใช้บริการของห้องสมุดทุกบริการ ส่วนมากใช้ในระดับน้อย รองลงมาคือใช้ในระดัปานกลาง เพราะบริการต่าง ๆ ที่จัดให้ยังมีความเหมาะสมน้อย ไม่ตรงกับความต้องการจึงมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงบริการต่าง ๆ ให้ดีกว่าเดิม เพิ่มวัสดุ และขยายเวลาบริการให้มากขึ้น ดังนั้นบริการที่ห้องสมุดจัดต่างให้ความเห็นว่าเหมาะสม ในระดัปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบลักษณะการให้และการใช้บริการ ความต้องการ ตลอดจนปัญหาและความคิดเห็น เกี่ยวกับการใช้บริการห้องสมุดของครูและนักเรียนโรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบ่ารุง เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนา ปรับปรุง การจัดบริการห้องสมุดให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงบริการห้องสมุดดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้ขยายพื้นที่บริการให้กว้างขวางกว่าเดิม เพื่อให้ห้องสมุดมีบรรยากาศเหมาะสม สนับสนุนให้งบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อปรับปรุงและจัดหาวัสดุสารนิเทศโดยเฉพาะมีหนังสือเพิ่มขึ้น ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการควรเน้นให้ครู-อาจารย์และนักเรียนเห็นความสำคัญของห้องสมุด สามารถช่วยการเรียนการสอนได้มาก สนับสนุนให้มีกิจกรรมแข่งขันด้านวิชาการโดยใช้ห้องสมุดศึกษาค้นคว้าได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์

บรรณารักษ์ควรศึกษาความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุด เพื่อจัดบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรจำแนกความต้องการของครูและนักเรียน เพื่อให้บริการกับกลุ่มบุคคลได้อย่างเหมาะสม และควรแนะนำหรือจัดทำสื่อแนะนำการใช้ห้องสมุดให้กับครูและนักเรียน มีการประสานงานกับหมวดวิชาต่าง ๆ ควรฝึกนักเรียนช่วยงานห้องสมุด เพื่อช่วยงานที่

ไม่จำเป็นต้องใช้ความเชี่ยวชาญมาก และใช้เวลาในการให้คำแนะนำและช่วยการค้นคว้า แก่ ครู-อาจารย์ และควรรหาบุคคลากรอื่น ๆ ที่มีความสามารถและเต็มใจมาช่วยกันพัฒนา งานห้องสมุด และควรไปศึกษาดูงานห้องสมุดโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการให้บริการ เพื่อนำแนวทางมาพัฒนางานห้องสมุดต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขมีดังนี้

1. บรรณารักษ์ห้องสมุด ควรขยายห้องเพิ่มขึ้น เพื่อให้การจัดชั้นหนังสือ และที่นั่งอ่าน เป็นระเบียบดูโปร่งตา น่าเข้าใช้บริการ และเพื่อจะได้จัดมุมบริการและ กิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ถ้าเป็นไปได้ควรติดตั้ง เครื่องปรับอากาศในห้องสมุดเพื่อ จะดึงดูดความสนใจ และช่วยรักษาทรัพยากรห้องสมุดให้คงทนถาวร
2. ระเบียบการใช้ห้องสมุด สำหรับนักเรียนควรขยายเวลายืม-คืนหนังสือ เวลาเข้าใช้บริการ เพิ่มจำนวนหนังสือและเวลาที่ให้ยืมให้มากขึ้น เปลี่ยนแปลงระเบียบ การเข้ายืมใหม่
3. วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งตีพิมพ์ ประเภทหนังสือ การจัดหาควรให้ตรงกับความต้องการ ของผู้ใช้ บรรณารักษ์ต้องศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอน และร่วมมือกับครูผู้สอนให้ยาก เพื่อจะทราบ เนื้อหาวิชาที่สอน และเปิดโอกาสให้ครู-อาจารย์ และนักเรียนมีส่วนร่วม ใน การเสนอรายชื่อหนังสือให้มาก หนังสือเก่า ๆ ควรจำหน่ายออกบ้าง เพื่อให้บนชั้นหนังสือมี หนังสือใหม่มากกว่าหนังสือเก่า และหนังสือที่ซื้อใหม่ควรรีบออกมาบริการโดยเร็ว การจัด เรียงบนชั้นควรจัดให้เป็นระเบียบโดยบรรณารักษ์ห้องดูดูแลอย่างใกล้ชิด อย่างน้อยควรจัดวันละ 3 ครั้ง โสภคทัศน์วัสดุควรหาเพิ่ม และเน้นเนื้อหาที่มีประโยชน์แก่ผู้ใช้ ครุภัณฑ์ควร เพิ่มจำนวน ให้พอกับความต้องการ ควรจัดทำคู่มือและเครื่องช่วยค้นวัสดุสารนิเทศโดยทำคู่มือการใช้ ห้องสมุด
4. ทำบัตรรายการหนังสือ และทำครรชณวารสารหรือคู่มือช่วยค้นอื่น ๆ ให้สมบูรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ และเพื่อสร้างนิสัยให้รู้จักค้นคว้าด้วยตนเองให้มาก

5. บุคลากรห้องสมุด ควรจะแนะนำการใช้ห้องสมุด หรือค้นคว้าด้วยความเต็มใจ
ควรประสานงานกับหมวดวิชาและนักเรียนเพิ่มขึ้น

6. ควรมีการประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ทราบว่าห้องสมุด
จัดบริการใดบ้าง จะได้เข้าใช้ได้ทั่วถึง โดยปรุมนิเทศการใช้ห้องสมุดนักเรียนสำหรับ
นักเรียนใหม่ และจัดทำป้ายนิเทศ ทำเอกสารเผยแพร่หรือทำการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่น ๆ
สม่ำเสมอตลอดปี

7. ควรมีการประเมินผลงานห้องสมุดทุกปี เพื่อรายงานผู้บังคับบัญชา และเพื่อพัฒนา
ห้องสมุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการใช้และความต้องการอ่านของครูและนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เพื่อทราบความต้องการและนำผลวิจัยมาปรับปรุงการจัดหาให้ได้สิ่งพิมพ์ที่ตรงกับความต้องการ
ของครูและนักเรียน

2. ศึกษาการจัดบริการห้องสมุด เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
เพื่อนำทราบผลงานดำเนินงานมีคุณภาพสรรค อันจะเป็นประโยชน์ในการจัดบริการให้สนับสนุนการ
เรียนการสอนที่ตอบสนอง เจตนารมณ์ของหลักสูตร